

Verkiezingsprogramma 2022

'Voor mens, dier en landschap'

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Toekomstvisie	4
Samenvatting 8 speerpunten	5
1. Voor de mens	6
2. Voor de dieren	8
3. Voor het landschap en klimaat	10
4. Voor iedereen die hulp nodig heeft	12
5. Voor cultuur, jongeren en onderwijs	15
6. Voor sport en recreatie	18
7. Voor wegen en openbaar vervoer	20
8. Voor veiligheid, wonen en ondernemen	21

Voorwoord

Wie of wat is VoorWaards?

Voor een nieuw, fris geluid in de Hoeksche politiek

VoorWaards staat voor een fris geluid dat de Hoeksche politiek vernieuwt. Dat de afstand tussen de politiek en de inwoners groeit, is al langer hoorbaar. Ook wij zien dat. Onder meer de geplande huizenbouw in de Leenheerenpolder in Goudswaard, bij Even Buiten in Oud-Beijerland en de zonneweide bij Heinenoord maken duidelijk dat de inwoners vaak achteraf geïnformeerd worden in plaats van vóóraf betrokken. Het zijn slechts enkele voorbeelden van hoe de Hoeksche politiek vervreemdt van de plaatselijke bevolking. VoorWaards wil daarom een andere politieke wind laten waaien. Wij willen dat inwoners elke dag invloed hebben, in plaats van eens in de vier jaar. Wij staan voor een vorm van politiek waarbij je geen lid hoeft te zijn van een partij om mee te kunnen doen en waarin wij mét elkaar zaken vóór elkaar krijgen. Bij VoorWaards staan wij voor dat wat wij nu missen: betrokkenheid en zeggenschap van inwoners.

Onze gouden driehoek: mens, dier en landschap

VoorWaards staat voor een aantrekkelijke leefomgeving, waarbinnen mens, dier en landschap elkaar nodig hebben en in balans houden. Ze zijn allen even belangrijk en daarom beoordelen wij al ons handelen vanuit deze drie gelijkwaardige belangen. Daarbij is onze plicht tegenover landschap en dieren extra belangrijk, omdat die geen stem hebben.

Onze waarden

Begaan: wij zijn begaan bij wat er omgaat, ook als het niet om ons eigen belang gaat.

Benaderbaar: wij zijn aanspreekbaar voor iedereen.

Betrouwbaar: wij staan voor wat wij zeggen.

Onze handelswijze

Wij handelen op een Democratische, Open en Eerlijke wijze: DOE.

Democratisch: wij wegen alle belangen en nemen besluiten met oog voor de minderheid.

Open: wij zijn transparant en delen informatie actief. Eerlijk: wij praten niemand naar de mond en zijn duidelijk in wat wij voorstaan. Deze woorden vertalen wij naar daden door te DOEN.

Meedoen?

U kunt meepraten en advies uitbrengen zonder dat u lid hoeft te worden. Wij sturen regelmatig een poll om meningen te peilen. U bent altijd van harte welkom bij onze bijeenkomsten en op onze website!

Kijk op www.voorwaards.nu. Of volg ons op Twitter: @voorwaardshw op Facebook (VoorWaards Hoeksche Waard) of Instagram: @voorwaards.

Voor u ligt het verkiezingsprogramma waarin wij ingaan op onze speerpunten voor de komende jaren.

Wij wensen u veel leesplezier.

Onze toekomstvisie

Hoe zien wij de Hoeksche Waard over 8 jaar?

In 2030 floreren het landschap en het dierenleven. De stiltegebieden en vogelbroedplaatsen worden niet meer opgeschud door militaire oefeningen en plezierjacht is verleden tijd. De landbouw heeft een grotere slag naar groen en biologisch gemaakt en de akkerranden en bloemen in de bermen zoemen van de insecten. De verbinding met ons landschap is steeds beter voelbaar. Door amberkleurige, slimme straatverlichting langs de natuurgebieden worden dieren en planten zo min mogelijk verstoord in hun leven.

Duurzame woningen en straten zijn tegen de toekomstige klimaatverandering bestand. Starters kunnen een betaalbare woning kopen, er zijn meer sociale huurwoningen en meer tiny houses. Jongeren kunnen hier blijven wonen en hebben de gelegenheid om in het weekend uit te gaan op het eiland. Ze kunnen op stap gaan, chillen op een fijne plek en muziek maken. Er wordt veel gebruik gemaakt van leer-werkplaatsen die zijn opgezet in samenwerking met scholen en ondernemers en er zijn mbo-opleidingen bijgekomen. De werkgelegenheid is gegroeid door het stimuleringsbeleid van de gemeente. Aantrekkelijke vestigingscondities hebben ervoor gezorgd dat een aantal grote werkgevers voor de Hoeksche Waard hebben gekozen.

Inwoners carpoolen meer en maken meer gebruik van het frequent rijdende busnetwerk. Ze pakken de elektrische (leen)fietsen of -scooters en gaan via snelverbindingen van Heinenoord, via Barendrecht naar Rotterdam. Ook de waterbus naar Rotterdam is een optie. In de openbare ruimte zijn voldoende laadpalen. Het wegennetwerk is verbeterd, de dijkwegen zijn versterkt en deze worden ontzien voor zwaar verkeer. Er rijdt ook geen zwaar vrachtverkeer meer door de oude dorpskernen. Nieuwe initiatieven worden niet afgedwongen in een dorp, maar als die wens er is, wordt dit gefaciliteerd door de gemeente. Er zijn dorpsraden en inwoners kunnen van de gemeente een budget krijgen wanneer zij bepaalde taken willen overnemen, zoals het onderhoud van groen in de eigen wijk. De inwoners hebben meer zeggenschap en regie over de bouw in de eigen omgeving.

Er is een theater, bioscoopzaal en een expositieruimte voor kunstenaars. Op zondagen is er meer ruimte om te winkelen of naar leuke activiteiten en evenementen te gaan. Elk dorp is trots op zijn kenmerkende identiteit en beschikt over de belangrijkste voorzieningen, waaronder een dorpshuis. In de vrije tijd kun je buiten sportief bezig zijn op de nieuwe routes of paden voor het mountainbiken, kanoën of paardrijden. De bekende weekmarkten, de paardenmarkt in Numansdorp, Parkdagen in Oud-Beijerland, de feestweek in 's Gravendeel en het sprietlopen in Puttershoek vinden plaats. Daarnaast trekken de vele zomerfestivals en sportevenementen mensen van heinde en verre om de "Hoeksche Zomer" te beleven. De terrassen in de dorpen zijn gevuld en de oogstmarkten worden volop bezocht. Het vuurwerk van Oud & Nieuw heeft plaatsgemaakt voor dorpsfeesten waar inwoners van alle leeftijden elkaar ontmoeten en elkaar gelukkig nieuwjaar wensen.

Samenvatting 8 speerpunten

1. Voor mensen

In elk dorp hoort een dorpshuis te zijn waar de gemeente naartoe komt om met inwoners de belangrijkste onderwerpen te bespreken voordat er besluiten worden genomen. Besluiten met ingrijpende gevolgen voor de leefomgeving gaan altijd in samenspraak met de inwoners. De gemeente informeert inwoners actief en volledig in duidelijke taal via de website en de huis-aan-huis krant. Wij geven zondagsruimte: dat is het respecteren van zondagsrust in balans met ruimte voor activiteiten en andere overtuigingen en opvattingen. Niet alles hoeft overal en altijd. Elk dorp krijgt de ruimte om een eigen balans te vinden die past bij het karakter van de gemeenschap.

2. Voor dieren

Een dier is geen ding. Daarom komen wij op voor de dieren. De damherten moeten worden erkend en beschermd. Wij zijn tegen plezierjacht en wij versterken de biodiversiteit. Militaire oefeningen vinden niet langer plaats nabij stiltegebieden of gedurende het vogelbroedseizoen. Wij chippen gratis alle katten en de hondenbelasting schaffen wij stapsgewijs af wanneer aan de opruimplicht wordt voldaan. Er komt een wethouder voor Landschap en Dieren die de balans met de mens bewaakt.

3. Voor landschap en klimaat

Ons Nationaal Landschap is ons erfgoed. Wij koesteren de open ruimte en concentreren bebouwing bij de dorpen. Wij ondersteunen natuurvriendelijke en biologische landbouw. Wat groen is, moet groen blijven. Wij planten meer bomen, leggen bos aan en verrijken straten, pleinen en dorpscentra met groen. Buitendijks en in risicovolle polders wordt niet gebouwd. Locaties voor zon en wind worden in samenspraak met bewoners bepaald en ook zij profiteren van de opbrengsten.

4. Voor iedereen die hulp nodig heeft

Wij komen op voor de kwetsbare inwoners, zoals mensen met financiële problemen, verslavings- of psychische problematiek, mensen die analfabeet zijn of zorg nodig hebben. Wij willen de eenzaamheid onder ouderen wegnemen en werken aan een dementievriendelijke samenleving. Jeugdhulp moet dichtbij huis worden aangeboden. Wij sluiten niemand uit. Iedereen moet zichtbaar zichzelf kunnen zijn en mee kunnen doen.

5. Voor cultuur, jongeren en onderwijs

Jong en oud ontmoeten elkaar in een cultuurhuis met een theater voor podiumkunsten, zoals dans, zang, cabaret, toneel en een bioscoop. Beeldend kunstenaars krijgen een vaste en openbaar toegankelijke plek. Het cultuurbudget wordt verviervoudigd. Voor elk kind willen wij een passende onderwijsplek met de beste ondersteuning. Het aanbod aan mbo-opleidingen wordt vergroot. Voor de jongeren komen er goede hangplekken en meer uitgaansgelegenheden.

6. Voor sport en recreatie

Wij verwelkomen meer sportevenementen en zomerfestivals. Wij willen aantrekkelijke zwembaden en zetten buitensport op de kaart. Er moeten meer mogelijkheden zijn om te recreëren, op de fiets, op het water en in de natuur, bijvoorbeeld door mountainbiketrails, ruitersporen en kano-vaarroutes. Wij zorgen voor meer geluismomenten in de natuur, zoals bankjes, bloemen en watertappunten langs fiets- en wandelroutes.

7. Voor wegen en openbaar vervoer

De veiligheid van de binnenwegen wordt verbeterd en gevaarlijke kruisingen pakken wij aan. Op dijkwegen rijdt zwaar verkeer om of wordt minder vaak toegestaan. Wij verbeteren het busnetwerk tussen de dorpen en zorgen voor snellere verbindingen voor fiets en met OV naar Rotterdam, Dordrecht en Barendrecht.

8. Voor veiligheid, wonen en ondernemen

De straten en het groen in de wijken worden beter onderhouden. Wij pakken de regie terug op de woningbouw en zorgen voor meer woningen voor jongeren, alleenstaanden en starters met een kleiner inkomen. Onze inwoners krijgen voorrang op een woning. De winkelgebieden versterken wij door betere parkeervoorzieningen en mooiere aankleding. De leegstand pakken wij aan. Toezicht en handhaving verbeteren wij door een forse uitbreiding van het aantal BOA's

1. Voor mensen

Wij maken ons zorgen over de groeiende afstand tussen de inwoners en de gemeente. Mensen missen de korte lijnen en het gevoel van nabijheid. Dat levert veel onbegrip en frustratie op van inwoners die zich afvragen of de gemeente er nog wel voor hen is. Dat zien wij vooral wanneer er ingrijpende veranderingen in eigen dorp en buurt plaatsvinden. De Leenheerenpolder bij Goudswaard, het Windpark Spui bij Nieuw-Beijerland, Goudswaard en Piershil, het Windpark Oude Maas, de Zonneweide Heinenoord, Even Buiten en Oosterse Gorzen in Oud-Beijerland en het zwembad in Numansdorp zijn voorbeelden waar inwoners en verenigingen zich buitenspel voelen gezet door de gemeente. Inwoners begrijpen dat ze niet altijd hun zin krijgen en zij zijn ook zeker niet altijd tégen bepaalde ontwikkelingen. Alles begint met gelijkwaardigheid en transparant informeren. Van daaruit groeit het vertrouwen en werken mensen samen aan oplossingen. Een voorbeeld van hoe het wel kan, is Windpark Oude Mol bij Strijensas, waar vanaf het begin is ingezet op participatie van en profijt voor de lokale gemeenschap. Dat voorbeeld is voor ons de maatstaf.

Politiek komt naar de inwoners toe

Wij willen de politiek dichterbij de inwoner brengen. Elk dorp hoort een dorpshuis te hebben waar inwoners, verenigingen en de politiek elkaar regelmatig kunnen ontmoeten. De gemeente moet daar belangrijke zaken tijdig aan inwoners voorleggen, voordat de raad een besluit neemt. VoorWaards doet dit zelf ook. Bij ons kan iedereen meepraten en ons adviseren over zaken die spelen in hun buurt zonder dat men lid hoeft te zijn. Wij betrekken inwoners vooraf voordat wij besluiten nemen in de raad. En wij zullen de meningen actief peilen om alle belangen vooraf goed in kaart te brengen. Wij zijn er voor alle 14 dorpen en 37 buurtschappen met elk hun eigen identiteit en kwaliteiten.

Duidelijke taal

Wij hebben ons succesvol ingezet voor duidelijke taal door de gemeente. De eerste stappen zijn gezet door teksten eenvoudiger op te stellen, maar het kan beter. Bijvoorbeeld de communicatie van de gemeente op de website en in het Kompas. Ook moet actiever informatie worden gedeeld op de website van de gemeente en moet daarop makkelijk terug te vinden zijn wat er speelt in elk dorp.

Participatie

VoorWaards is een voorstander van een burgerpanel en van dorpsraden. Ook willen wij het 'Right to Challenge' inzetten. Dit is een aanpak waarbij een groep bewoners taken van de gemeente overneemt als zij met een voorstel komt waarmee het beter, goedkoper of slimmer kan. Inwoners krijgen van de gemeente geld en ondersteuning voor de uitvoering.

Zondagsruimte

Wij geven elkaar elke dag ruimte om te leven zoals dat bij ons past. En dat kan soms ook op zondag. Het respecteren van zondagsrust in balans met ruimte voor activiteiten en andere overtuigingen en opvattingen, dat noemen wij zondagsruimte. Rust wordt door velen gewaardeerd en is in delen van ons eiland onderdeel van het DNA. Activiteiten hoeven daarom niet altijd en overal plaats te vinden. In dorpen zoals Oud-Beijerland, Puttershoek, Strijen en Numansdorp is hier mogelijk meer behoefte aan dan in andere dorpen. Om dat goed vorm te geven bevorderen wij de dialoog en afspraken hierover in de dorpen, die passen bij de identiteit en het karakter van die gemeenschap.

Dienstverlening

Medewerkers van de gemeente hebben veel last gehad van de late voorbereiding op de herindeling. Ze werken hard en met toewijding aan de dienstverlening, maar dat is niet altijd voldoende. Het uitgangspunt moet zijn, dat vragen van inwoners in één keer goed en volledig worden beantwoord. Er moet meer 'opgavegericht' gewerkt worden, dat wil zeggen dat ambtenaren elkaar opzoeken om een plan van aanpak op te stellen dat alle aspecten, die voor de inwoner van toepassing zijn, behandelt. Daarnaast willen wij meer investeren in de kennis en expertise van de gemeentelijke organisatie, ook omdat op dit moment een groot deel van de werkzaamheden door inhuurkrachten wordt uitgevoerd. Naast aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en opleiding moeten er voldoende faciliteiten zijn voor ambtenaren om hun belangrijke werk uit te kunnen voeren. De bekendheid van de Ombudsman moet vergroot worden en er moet een beschermregeling komen voor 'klokkenluiders' bij mogelijke, regionaal maatschappelijke wantoestanden. We staan voor lage lasten van de OZB en afvalstoffenheffing.

Gemeenteraad

Na de verkiezingen kiezen wij voor een raadsakkoord waaraan elke partij meedoet. Dit creëert ruimte voor iedereen om vier jaar lang echt mee te doen en hiermee komen wij uit de klassieke groef van oppositie tegen coalitie. Het bestaande coalitieoverleg met de wethouders, waar alleen de coalitiepartijen aan meedoen, wordt een open overleg waar alle raadsfracties aan deel kunnen nemen. Het alternatief is afschaffen: wethouders zijn er immers voor de hele raad en niet een gedeelte daarvan.

Samenwerking met andere besturen

De afgelopen jaren heeft het Rijk de gemeenten opgezadeld met veel taken waar wij geen geld en mensen voor hebben. En veel zaken die ons elke dag aangaan, bijvoorbeeld onze wegen, ons openbaar vervoer, ons drinkwater en het faunabeheer, vallen onder de verantwoordelijkheid van andere overheden. Wij willen tijdig kunnen inspelen op onze behoeften en de kansen die er voor ons zijn. En er ook voor zorgen dat de stem van de Hoeksche Waard duidelijker gehoord wordt, zodat in de toekomst besluiten niet langer 'over ons' maar 'met ons' worden genomen. Daarom willen wij sterkere banden met de omliggende gemeenten, waterschap, omgevings- en milieudienst, provincie en de Tweede Kamer, zodat de Hoeksche Waard niet langer een lijdend voorwerp is van beleid van andere besturen. In een volgend provinciaal en landelijk coalitieakkoord dienen de belangen van de Hoeksche Waard nadrukkelijker te worden gediend.

2. Voor dieren

De balans tussen mens en dier is ernstig verstoord. Dat zien wij bijvoorbeeld terug in uitbraken van ziektes die van mens-op-dier overgaan, zogenaamde zoönosen. Q-Koorts, BSE, vogelgriep en ook Corona zijn daar voorbeelden van. Een goede balans is gebaseerd op het besef dat mens en dier onderdeel zijn van dezelfde natuur. Dat betekent dat wij vanuit een gezamenlijk besef van verantwoordelijkheid ons leven inrichten. Dieren zijn wezens met gevoel. Dieren dragen positief bij aan onze leefomgeving en aan ons geluk. Ze zijn een belangrijke steun en toeverlaat voor alleenstaanden of voor mensen die zich eenzaam voelen. Toch worden zij met name als (economisch) object gezien en behandeld. Het is niet vreemd dat het houden van dieren voor gewin (fokkerij) en het doden van dieren op steeds meer maatschappelijke weerstand stuit.

Dierenwelzijn

Voor VoorWaards is een dier geen ding. Wij willen daarom een wethouder voor Landschap en Dieren, die actief het welzijn van dieren en de bloei van het landschap waarborgt. Wij willen de balans tussen mens en dier herstellen en het gebruik en het commercieel houden van dieren minder vanzelfsprekend laten zijn. Daar waar dat plaatsvindt, dient het dierenwelzijn voorop te staan en niet de hoogste winstmarge. Bio-industrie wijzen wij af. Die past niet in de Hoeksche Waard. Wij staan voor krachtig optreden tegen het mishandelen of verwaarlozen van dieren. Naast het bestaande gevaar voor de mensen en de luchtverontreiniging, zijn wij daarom een voorstander van een vuurwerkverbod.

Biodiversiteit

Waar het kan stimuleren wij de levende natuur en biodiversiteit, langs akkerranden en in woongebieden. Inheemse soorten geven wij de ruimte, waaronder de wilde bijenstand. Het bermbeheer is ecologisch en wij maaien alleen buiten het broedseizoen. Eén van de nadelige effecten van het afsteken van vuurwerk is angst, stress en schade bij dieren.

Wilde dieren

De Hoeksche Waard wil de damherten van de Ambachtsheerlijkheid niet meer kwijt. Op initiatief van VoorWaards is voor deze dieren een oplossing in zicht gekomen. Met de provincie gaan wij in gesprek om erkenning van damherten als inheemse populatie en een eigen leefgebied te realiseren. Het beheer van de populatie dient op de meest diervriendelijke manier plaats te vinden, waarbij individueel afschot alleen plaatsvindt na onafhankelijke toetsing. Ook moeten eerst alle andere opties zijn uitgeput. Met de provincie maken wij afspraken over hoe in het Nationaal Landschap wordt omgegaan met jagen: dit is alleen toelaatbaar vanuit het oogpunt van beheer en ter voorkoming van onevenredige schade. Wij zijn tegen de plezierjacht en handhaven streng op illegaal jagen. Met Defensie gaan wij in gesprek over militaire oefeningen, waarbij het uitgangspunt is dat deze niet langer plaatsvinden bij stiltegebieden en niet gedurende het vogelbroedseizoen.

Kinderboerderijen

Kinderboerderijen stimuleren wij om hun dieren zoveel mogelijk natuurlijk gedrag te laten tonen. Dieren hebben hier een beperkte bewegingsruimte en ervaren stress als bezoekers te dichtbij komen, te aanhalig zijn of een dier regelmatig oppakken of achterna zitten. Daarom stimuleren wij het geven van voorlichting over en zien wij toe op het diervriendelijk omgaan met dieren door bezoekers.

Gezelschapsdieren

Gezelschapsdieren worden nog te vaak in een opwelling aangeschaft en regelmatig niet goed verzorgd, naar het asiel gebracht of ergens gedumpt. Het gevolg is dat dieren die niet goed behuisd zijn, geen natuurlijk gedrag kunnen vertonen. Er is kans op verwaarlozing, zwerfdieren en overvolle asielen. Daarom stimuleren wij voorlichting over het houden van huisdieren en er moet altijd een matching zijn met een nieuwe eigenaar voordat tot aanschaf kan worden overgegaan. Mensen met een beperkt inkomen bezuinigen soms noodgedwongen op voeding voor hun dier en stellen medische behandelingen uit, met alle verdrietige gevolgen van dien. Wij helpen bij het opzetten van een dierenvoedselbank. Wij staan garant voor de medische behandeling van huisdieren voor mensen die rond het bestaansminimum leven. Wij geven opvangcentrum De Dierenstee de financiële ondersteuning om zo nodig uit te breiden en wij steunen het werk van de Dierenambulance.

Katten

Katten raken nogal eens verloren en vinden hun weg dan niet meer terug, met alle verdrietige gevolgen van dien. In verschillende gemeenten is gestart met het gratis chippen van alle katten, om ze makkelijker terug te brengen bij hun baasje. Wij gaan meedoen met dit initiatief.

Honden

De hondenbelasting besteden wij aan voorzieningen voor honden en hun eigenaren, zoals goed gemarkeerde uitlaatvelden en wandelgebieden, waar het kan ook aan het water. Daarnaast investeren wij in opruimvoorzieningen, zoals afvalzakken en bakjes. Pas als in voldoende mate aan de opruimplicht wordt voldaan, kan de belasting worden afgebouwd en afgeschaft. Bezitters van honden met risicovol gedrag stimuleren en, wanneer mogelijk, verplichten wij tot het volgen van een specifieke hondentraining.

3. Voor het landschap en het klimaat

Wij zijn een Nationaal Landschap. Het rijke groen, dooraderd en omsloten door het levendige blauw, in een lappendeken van dijkwegen, weidse polders en in harmonie met onze dieren, zijn ons levende erfgoed. Het Hoeksche landschap is door hard werken door onze voorouders uit het water gewonnen en na de St. Elisabethsvloed van 1421 teruggewonnen. Een extra reden om daar zuinig op te zijn. Ons Nationaal Landschap is iets waar wij trots op zijn. De rust en de ruimte - onze eigen Waardse 'R&R' - zijn daarin de kernkwaliteiten. Dit alles koesteren wij en geven wij door.

Onze natuur is een belangrijke bron van ons geluk. Tegelijkertijd is de natuur kwetsbaar. In de huidige samenleving lijken wij het fundament van ons bestaan voor lief te nemen. Het landschap is steeds meer een wingebied voor menselijke exploitatie geworden, waarin het belang voor het landschap en al wat daarin leeft te lang geen plek heeft gekregen. De aarde is niet onuitputtelijk. De balans herstellen heeft prioriteit, zodat ons leven en werken hand in hand gaan met natuur en biodiversiteit. In feite lenen wij het land van onze kinderen.

Er is voldoende ruimte om te leven, te wonen en te werken als wij ervoor kiezen om dat samen te brengen op plaatsen waar al bebouwing is. Daarmee ontzien wij de kwetsbare natuur en houden wij het landschap open. Toerisme en recreatie zijn welkome kansen voor inwoners en bezoekers. Het is heerlijk om ontspannen te wandelen en vogels te spotten in bijvoorbeeld de Oeverlanden, de Oosterse Bekade Gorzen en de Korendijkse Slikken. Tiengemeten mogen wij natuurlijk ook niet vergeten. De grazende damherten in de Ambachtsheerlijkheid zijn een mooie verschijning. Onze stiltegebieden zoals het Oudeland van Strijen en Groot Koninkrijk zijn unieke plekken, maar die worden steeds schaarser. Waar stilte hoort te zijn, moet stilte gewaarborgd blijven. Wij zoeken nadrukkelijk een balans met de leefbaarheid voor inwoners en ons kostbare groen, blauw en het leven. Niet alles hoeft altijd en overal. Het landschap is vooral gebaat bij zo min mogelijk menselijke bemoeienis. Toch zien wij mogelijkheden om het landschap te versterken en ervan te genieten. Wij denken aan nieuwe geluuksmomenten in de natuur: bankjes, bloemen en watertappunten langs fiets- en wandelroutes. Bermen die barsten van het leven, door minder vaak te maaien en inheemse wilde bloemen en struiken te planten. Niet alleen de insecten worden daar vrolijk van, maar mensen ook. Aan bomenkap worden strenge voorwaarden gesteld. De bomen en bossen zijn onze groene longen en breiden wij uit, ook door de aanleg van nieuwe bosgebieden. Daarmee verminderen wij ook de CO2 uitstoot in de Hoeksche Waard. De straatverlichting bij voet- en fietspaden is 'slim' en springt aan zodra mensen passeren. Daarnaast is het in lichttinten, die nachtdieren en planten minder verstoren.

Voor het klimaat

De leefbaarheid van de aarde wordt ernstig bedreigd door de schade die de mens aanricht aan bodem, lucht, water en natuur. Volgens de VN en het KNMI zijn extreme zomerse buien, valwinden, een stijgende zeespiegel, meer droogte en hittestress blijvende gevaren door de klimaatverandering. Het gaat niet alleen om de opwarming van de aarde. Ons gebied met laagliggende polders, en omsloten door water, ligt in de frontlinie van deze gevaren. Wij weten allemaal dat niets doen geen optie is en wij moeten ons nu voorbereiden op toekomstige problemen. Dit speelt wereldwijd,

maar ook wij kunnen niet achterblijven. Om de voetafdruk te verkleinen moeten grote veranderingen plaatsvinden, zoals het verduurzamen van processen, gedragsverandering en het repareren of herstellen van natuur. De jongere generatie betrekken wij bij het nadenken over de oplossingen.

Duurzame opwekking

Wij zijn voorstander van groene energie uit wind, zon en water en als daar draagvlak voor is. Zon op het dak heeft altijd de voorkeur en stimuleren wij waar het kan. Zonnevelden zijn immers schadelijk voor de planten en dieren in het land. Inwonersparticipatie gaat wat ons betreft niet alleen over speeltuinen en stoeptegels, maar ook over de locaties voor duurzame opwekking. Bij de keuze voor de locaties moeten inwoners vooraf worden betrokken en mee kunnen besluiten. Een deel van de opbrengsten moet ten gunste komen van de gemeenschap. Over windmolens is veel te doen geweest. Windpark Oude Mol bij Strijensas is een mooi voorbeeld van hoe draagvlak en opbrengsten voor de gemeenschap hand in hand gaan met het realiseren van duurzame doelen.

Klimaatadaptieve bebouwing

Wij willen niet buitendijks bouwen en niet in risicovolle polders, omdat de kans op overstroming daar groter is. Nieuwbouw is gasloos en energieneutraal of -leverend en er wordt rekening gehouden met optimale bezonning ten behoeve van zonnepanelen. De wijken en dorpscentra hebben klimaatadaptieve bebouwing met minder tegels en meer groen. Wij blijven inwoners stimuleren om ook zelf meer groen in hun tuinen te planten. Een jaarlijkse gemeentelijke vermelding van de meest insectenvriendelijke tuin of wijk kan helpen als aanmoediging.

Uitstoot en vervuiling

Het gebruik van kunstmest en intensieve veeteelt zijn de grootste veroorzakers van de overschrijding van stikstofuitstoot. Dit heeft grote gevolgen voor de biodiversiteit. Ook het gebruik van pesticiden heeft negatieve invloed. Door duurzame landbouwmethodes toe te passen kan de milieudruk worden verlaagd. VoorWaards is een voorstander van regeneratieve landbouw, waarbij de biodiversiteit toeneemt en de bodem CO₂ opneemt. Dit draagt bij tot het herstel van de natuur. Wij moedigen biologische en natuurverantwoorde landbouw en veehouderij aan en stimuleren het gebruik van natuurvriendelijke alternatieven voor pesticiden. Wij ondersteunen de landbouwproductie om verder te verduurzamen.

Oppervlaktewater en PFAS

De kwaliteit van het oppervlaktewater komt in gevaar door vervuiling, vooral door industrie en landbouw.

PFAS is de verzamelnaam voor meer dan 6000 chemische stoffen die door de mens zijn gemaakt. Het zijn stoffen die bestand zijn tegen hoge temperaturen en water-, vuil-, en vetafstotend zijn. Dat maakt dat PFAS, wanneer eenmaal aangetroffen, onmogelijk is te verwijderen. De vervuiling van de bodem en het water door PFAS baart ons zorgen.

Het elektrisch en op waterstof rijden zal de komende jaren een grote vlucht nemen. Daarom moet de gemeente voor meer laadpunten zorgen, eventueel gecombineerd met zonnepanelen boven parkeerterreinen. Wij doen mee aan Earth Day om het besef van lichtvervuiling en verspilling te vergroten. Wij spreken organisaties aan die 's nachts onnodig licht laten branden.

Daarnaast willen wij:

- Een studie starten naar de mogelijkheid van het verplicht installeren van zonnepanelen op daken van de bedrijven in bedrijventerreinen.
- Afvalscheiding en recycling stimuleren en plastic reduceren, bijvoorbeeld via vergunningverlening de evenementenorganisatoren dwingen tot gebruik van kartonnen bekken.
- We onderzoeken de mogelijkheden om PFAS terug te dringen en vervuilde bodem te reinigen.
- We monitoren de kwaliteit van oppervlakte- en drinkwater en pakken de bronnen van verontreiniging aan.

4. Voor iedereen die hulp nodig heeft

Voor diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Wij willen dat er altijd ruimte is om zichtbaar jezelf te zijn, wie je ook bent en hoe je er ook uitziet. Er moet alle ruimte zijn om je overtuiging of levenswijze te uiten. Daarom stimuleren wij een diverse en inclusieve samenleving. Wij bevorderen de dialoog tussen groepen door ontmoetingen te faciliteren, bijvoorbeeld in de dorpshuizen. Wij kiezen voor een gemeentelijke organisatie die zich divers en inclusief toont in haar personeelsbeleid en communicatie, in woord en beeld. Diversiteit en inclusie zijn regelmatig terugkerende onderwerpen in de gesprekken met maatschappelijke organisaties. Wij stellen een 'penning van erkenning' in voor een persoon of instantie die zich inzet voor dit thema. Wij geven de veelheid aan diversiteit van inwoners en hun overtuigingen en leefwijzen een podium op de website van de gemeente. Waar gewenst stellen wij leermiddelen beschikbaar voor inclusie op scholen en organisaties die daar behoefte aan hebben. Openbare gebouwen worden stapsgewijs toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking. Voor onverdraagzaamheid en uitingen die als kwetsend kunnen worden ervaren is geen ruimte.

LHBTIQ+

Sinds 2019 is de Hoeksche Waard een Regenbooggemeente. Wij zijn daar blij mee en tegelijkertijd zien wij ook dat er nog veel nodig is voor meer acceptatie van de LHBTIQ+-gemeenschap. Aangezien deze gemeenschap kwetsbaar is, zal de gemeente de regenboogstatus actief uitdragen, blijvend concreet beleid voeren en informatie en middelen beschikbaar stellen voor onderwijs, verenigingen en maatschappelijke instanties. Met het jongerenwerk kijken wij wat de behoefte is van LHBTIQ+-jongeren en gaan wij in overleg met het onderwijs om, wanneer nodig, een veilige plek te bieden op scholen. Wij trekken op met maatschappelijke partners bij het faciliteren en bespreekbaar maken van het delen van ervaringen. De gemeente werkt niet langer samen met organisaties die zogenaamde conversietherapie, bedoeld om mensen te veranderen, zoals "homogenezing", toelaten.

Voor (jeugd)zorg dichtbij huis

De zorgsector staat de laatste jaren onder druk. Wij kunnen er helaas niet voor zorgen dat de salarissen van het zorgpersoneel stijgen of dat de druk op de ziekenhuizen afneemt, maar wij kunnen wel zorgen dat de eerstelijns zorg sterk wordt neergezet. Dat heeft indirect ook positieve gevolgen voor de ziekenhuiszorg: elke euro preventie bespaart 2,50 op de zorg. Dit betekent dat het wijk- en jeugdteam, het maatschappelijk- en welzijnswerk en de wijkverpleging goed moeten samenwerken en benaderbaar moeten zijn voor alle inwoners. Het gezamenlijke einddoel is dat wij de inwoners snel helpen met hun hulpvraag, zodat zij gezond en zelfstandig kunnen blijven.

Elk kind verdient de hulp die het nodig heeft. Door de Coronacrisis zijn de problemen bij jongeren verergerd, onder andere op het gebied van somberheid en eetstoornissen. De vraag naar jeugdhulp blijft groeien en wij maken ons zorgen over de aangekondigde bezuinigingen van het Rijk daarop. Inzetten op preventie, mentale weerbaarheid en zelfvertrouwen is daarom belangrijk. Voldoende formatie bij de zorg-/welzijnsaanbieder is noodzakelijk voor de gevraagde extra inzet op preventie. Voor ons geldt: hoe dichterbij het gezin de hulp in elk dorp kan worden geboden, hoe beter.

Daarnaast willen wij:

- In elk dorp een aanspreekpunt voor jongeren die zorg of extra aandacht nodig hebben.
- Voortzetten inzet van praktijkondersteuners bij de huisarts, zodat er minder doorverwezen hoeft te worden naar zware, specialistische zorg.
- Inzetten op laagdrempelige, basis GGZ in het jeugdteam vanwege de wachtlijsten bij de specialistische GGZ.
- Het jeugdwerk zet zich in tegen eenzaamheid onder de jongeren.
- Meer aandacht schenken aan kinderen die te maken hebben met verwaarlozing, mishandeling en/of die in armoede leven.
- Meer zorg, minder papier: (bij de inkoop) de administratieve druk voor zorgaanbieders verminderen, zodat zij meer tijd kunnen besteden aan het kind.
- Er moet ruimte zijn voor innovatieve projecten die de zorg kunnen verbeteren.

Voor goede ouderenzorg

De vergrijzing in de Hoeksche Waard gaat sneller dan het landelijk gemiddelde. De vergrijzing vraagt om goed aanbod van ouderenzorg. Thuiszorg moet beschikbaar zijn. Mantelzorgers zijn onmisbaar en verdienen onze grootste waardering en ondersteuning. Wij zijn een voorstander van hulp via het PGB (persoonsgebonden budget), waarmee de zorgbehoevende zelf een hulpverlener kan kiezen.

Het Wmo-loket moet prioriteiten stellen bij de aanvragen die zij binnenkrijgen, zodat mensen met een spoedaanvraag eerder geholpen worden. Meer flexibiliteit is gewenst. Ook horen Wmo-consulenten, wat ons betreft, mensen te helpen bij het invullen van CIZ-aanvraagformulieren voor langdurige hulp, omdat veel mensen hier moeite mee hebben. Het kan dan gaan om mensen met een verstandelijke beperking of een aandoening, zoals dementie. In het kader van de dementievriendelijke samenleving vinden wij het belangrijk om ook de winkeliers bewust te maken van het feit dat er ook dementerende klanten zijn. Wij faciliteren voorlichting over hoe zij dementie kunnen herkennen en hoe zij om kunnen gaan met deze doelgroep. Wij houden bij de informatieverstrekking aan ouderen altijd rekening met mensen die niet goed thuis zijn in de digitale wereld. Welzijn Hoeksche Waard en de bibliotheek spelen een belangrijke rol in de ondersteuning van deze ouderen. De eenzaamheid onder ouderen willen wij bestrijden, onder andere door hen deel te laten nemen aan culturele en sociale activiteiten.

Daarnaast willen wij:

- Huiskamerprojecten uitbreiden voor mensen met (beginnende) geheugenproblematiek.
- Voortzetten signalerende huisbezoeken aan 75+'ers (brede signalering).
- Ouderen meer betrekken bij culturele activiteiten, bijvoorbeeld in het dorps- of buurthuis.
- Aandacht voor en voorlichting over ouderenmishandeling in de vorm van financieel misbruik.

Voor mensen die ondersteuning nodig hebben

Onder kwetsbare inwoners verstaan wij mensen met bijvoorbeeld verslavings- of psychische problematiek, een beperking of mensen met financiële problemen. Ook inwoners die analfabeet of laaggeletterd zijn, zijn kwetsbaar en hebben extra ondersteuning nodig. Zij hebben een grotere kans op werkloosheid, omdat zij moeite hebben om een sollicitatiebrief te schrijven. Daarnaast hebben zij meer moeite om rekeningen te begrijpen en administratie bij te houden. Armoede heeft invloed op de leerprestaties en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. En armoede en schulden zorgen voor veel stress en spanning thuis, wat weer gevolgen heeft voor de gezondheid.

Slechts 35% van alle huishoudens in de Hoeksche Waard met een inkomen tot 130% van het bestaansminimum, maakt gebruik van de inkomensondersteunende regelingen. Dat is niet veel, dus betere communicatie is belangrijk. Nog beter zou het zijn als de regelingen automatisch uitgekeerd worden. Tot die tijd moet de gemeente mensen actief wijzen op de regelingen waar zij gebruik van kunnen maken en hen daarbij helpen.

Het hebben van weinig geld mag geen taboe zijn. Wij willen onderzoeken of wij de huidige grens van 130% van het bijstandsniveau kunnen optrekken voor mensen om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning.

De huidige samenwerking tussen partijen, zoals HW Wonen, het wijkteam, maatschappelijk- en welzijnswerk en de gemeente, is erg belangrijk voor de vroegsignalering van problemen en dit willen wij versterken.

Inwoners met een taalbarrière hebben ook een bovengemiddelde kans op het ontwikkelen

van schulden. Vanaf dit jaar dient de gemeente volgens de inburgeringswet statushouders beter te begeleiden richting scholing, het leren van de taal, werk, activering en financiële zelfredzaamheid. Vluchtelingenwerk ondersteunt migranten hierbij. Wij staan hier volledig achter. Wij vinden dat migrantenkinderen niet alleen verplicht taalles moeten krijgen, maar ook verplicht zwemles totdat zij zwemdiploma A hebben behaald. Deze kinderen kennen de risico's van het water in Nederland en de kracht van de rivier namelijk niet.

Daarnaast willen wij:

- De Formulierenhulp en het sociaal raadsliedenwerk voor lagere inkomens voortzetten.
- Mensen in bijstand niet korten op hun uitkering als zij giften ontvangen.
- Voorlichting aan docenten om signalen over armoede te herkennen voortzetten.
- Inzetten op adequate opvang, begeleiding en een toekomstperspectief voor dak- en thuislozen.

Werk en inkomen

Alle inwoners moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. Iedereen telt mee. De gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om mensen te ondersteunen die het op eigen kracht niet redden op de arbeidsmarkt. Mensen met een arbeidsbeperking hebben soms veel begeleiding nodig en zij verdienen een aangepaste werkomgeving, waarin zij zich veilig voelen. Leerwerkbedrijf HW Werkt speelt een belangrijke rol hierbij. Daarnaast willen wij werkgevers stimuleren om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Aangezien deze mensen vaak minder productief kunnen zijn dan mensen zonder beperking zijn werkgevers hier soms huiverig voor. Voor die verminderde productiviteit, komen wij de werkgevers tegemoet via de loonkostensubsidies.

Ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, dus mensen die langere tijd geen werk hebben, springt de gemeente bij. Er speelt vaak achterliggende problematiek op het gebied van de gezondheid (zowel lichamelijk als geestelijk) en zorg is daarom het belangrijkste. Gedacht kan worden aan Wmo-dagbesteding, het aanleren van sociale vaardigheden en/of het aanwijzen van een buddy. Wanneer werken echt niet mogelijk is, dan zorgen wij voor een inkomen in de vorm van een uitkering. Wij vinden het belangrijk dat er met respect voor en vertrouwen in de uitkeringsgerechtigde wordt omgegaan bij heronderzoeken door sociaal rechercheurs. Als iemand vaak van huis is, wordt niet gelijk de uitkering stopgezet. Voor mensen in de bijstand die langere tijd geen baan kunnen vinden en zich om willen scholen, zorgen wij voor opfriscursussen in taalvaardigheid en het schrijven van sollicitatiebrieven. Daarnaast willen wij hen vakgerichte cursussen aanbieden op bijvoorbeeld het gebied van techniek, zorg of detailhandel.

5. Voor cultuur, jongeren en onderwijs

Voor Kunst en Cultuur

De meerwaarde van kunst en cultuur wordt vaak onderschat, maar het houdt ons een spiegel voor, inspireert en stemt ons gelukkig. En het brengt mensen bij elkaar. Veel mensen beleven plezier aan kunst en cultuur. Uit onderzoek weten wij dat muziek maken goed is voor de ontwikkeling van de motoriek, empathie, het leervermogen en de verbinding tussen onze beide hersenhelften. Voor ouderen met geheugenproblemen helpt muziek om herinneringen op te halen.

Verhoging cultuurbudget

De besteding aan kunst en cultuur in onze begroting behoort tot de laagste van alle gemeenten in Nederland. Wij willen deze cultuurarmoede veranderen door het cultuurbudget te verviervoudigen. Daarmee brengen we het naar 1% van onze begroting. Ter vergelijking: Nissewaard met een vergelijkbaar aantal inwoners besteedt 1,5% van de begroting aan kunst en cultuur.

Cultuurhuis

Met bijna 90.000 inwoners wordt het hoog tijd voor een theater voor podiumkunsten, zoals cabaret, muziek, zang, dans en toneel. Hoe mooi zou het zijn als onze verenigingen voor eigen publiek kunnen optreden en niet meer uit hoeven te wijken naar theaters buiten het eiland? En als wij aansprekende voorstellingen 'van buiten' in de eigen Hoeksche Waard kunnen bekijken? Uit eerder onderzoek blijkt dat er al jarenlang een grote behoefte is aan een theater bij onze inwoners en verenigingen. In zo'n accommodatie horen, naast een podiumfunctie, ook andere voorzieningen thuis, zoals bijvoorbeeld een bioscoopzaal, een expositieruimte voor kunstenaars, kunsttuin en repetitieruimtes voor bandjes. Ook Omroep Hoeksche Waard kan daar een nieuw thuis vinden. Een theater is bovendien een prachtige plek voor jong en oud om elkaar te ontmoeten en het maakt de Hoeksche Waard aantrekkelijker om in te wonen en om te bezoeken. Dat is ook goed voor onze middenstand en de horeca.

Cultuur in ieder dorp

Naast een theater verdient elk dorp een eigen, laagdrempelig dorps huis waar men elkaar kan ontmoeten bij leuke activiteiten. Wij blazen dorps activiteiten, culturele tradities en braderieën nieuw leven in. Grijs, grauwe panden worden opgeleukt door kunst- of muurschilderingen. Bij het plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimte kiezen wij eerst voor onze lokale kunstenaars. Wij bieden organisaties voor dans- en zangbeoefening passende ruimtes en blijven musea ondersteunen. CreActief in Oud-Beijerland is een doorslaand succes gebleken. Deze broedplaats van lokaal artistiek talent verdient het om behouden en versterkt te worden.

Culturele evenementen

Wij zijn een voorstander van meer culturele evenementen en nieuwe initiatieven in de dorpen. Daarom gaan wij ruimhartig om met aanvragen voor culturele activiteiten en, waar dat kan, dragen wij bij om die mogelijk te maken. Voorbeelden kunnen zijn een Dag van de Romantische Muziek, Jazz Night, een uitvoering van de Mattheus Passion, een culturele meerdaagse en een singer-songwriterfestival op de pleinen. En wij willen een terugkeer van Raadhuis Klassiek en de Parkdagen. Een rijkdom aan culturele en sportevenementen kan bijdragen aan het ontstaan van een "Hoeksche Zomer", de groei van een traditie waarbij heel Nederland 's zomers kennismakt met de bruisende activiteiten in de dorpen en de gastvrijheid van onze inwoners en ondernemers.

Cultureel erfgoed

De Hoeksche Waard is een uniek landschap in Nederland. De dijken zijn al eeuwen oud. De identiteit van ons eiland, waarin wij ons als bewoners in herkennen, wordt bepaald door het agrarische cultuurlandschap, de kreken en natuurwaarden. Wij herkennen ons in de bebouwde historische dijklinten en beeldbepalende dorpsgezichten, kerken, molens, boerenerven en monumentale panden. Wij vinden dat ons cultureel erfgoed, en daarmee onze identiteit als Hoeksche Waard, beschermd dient te worden. Dit is van belang voor onze geschiedenis en daarnaast voor de leefbaarheid, de recreatie en het toerisme.

Daarnaast willen wij:

- Een kunsttuleen opzetten met kunstwerken en schilderijen van onze eigen, lokale kunstenaars.
- Een belevingsroute aanleggen tussen kunstobjecten, culturele activiteiten, cultureel erfgoed (zoals Fort • Buitensluis) en andere bezienswaardigheden in de gemeente.
- Cultuureducatie over archeologie en ons landschap voor jong en oud.
- Het beter promoten van ons cultureel erfgoed.
- Het werk van de bibliotheek verder ondersteunen.
- Scholen stimuleren een aanvraag in te dienen voor de Impulsregeling Muziekonderwijs.
- Ouderen in de woon-zorginstellingen laten participeren aan kunstzinnige of culturele activiteiten in samenwerking met de bibliotheek. Dit naar een voorbeeld van Goeree Overflakkee waarbij in een thema week aandacht is voor bijvoorbeeld muziek, films, mode en migratie in de jaren 50.

Voor de jongeren

Jongeren maken zich steeds meer zorgen over hun toekomst. Een eigen woning, een vaste baan en het klimaat. Niets is meer zeker. Naast die onzekerheid voelen zij zich door de Coronacrisis eenzamer. Wij vinden dat er nu te weinig aandacht is voor onze jeugd, voor hun wensen en vrijetijdsbesteding. Er zijn bijna geen voorzieningen meer voor jongeren. Een gevolg is dat een aantal jongeren op straat hangt of thuis vereenzaamt. Sociale contacten zijn voor jongeren een basisbehoefte. Er bestaat een relatie tussen eenzaamheid en het ontstaan van psychische problemen, zoals depressie of angst. Twintig jaar geleden waren er veel meer uitgaans-mogelijkheden in de Hoeksche Waard voor de jeugd en jongvolwassenen. Je kon bijvoorbeeld naar discotheek Alcazar in Puttershoek, naar discotheek Rustburg, naar de Baan, Dinges, Havenzicht, Moods en Zinniz in Oud-Beijerland. Verder waren er onder meer cafés in Goudswaard. Dit zijn maar enkele voorbeelden van uitgaansgelegenheden die nu allemaal zijn verdwenen. Er zijn nog maar 3 locaties voor nachthoreca, alle drie in Oud-Beijerland. Onze jeugd kan op stap gaan in Rotterdam, maar de slechte busverbinding maakt dit vrijwel onmogelijk.

Wij willen dat kinderen gezond en gelukkig opgroeien in de Hoeksche Waard. Wij willen onze jongeren aantrekkelijke voorzieningen aanbieden, zoals meer uitgaansgelegenheden, een bioscoop, repetitieruimtes voor bandjes, een plek om te chillen en aantrekkelijke hangplekken of skateparken in de buitenlucht. Vertel de jongeren niet wat ze wel en niet moeten doen, maar geef aan hen vertrouwen en ruimte om bij de inrichting van een hangplek eigen afspraken te maken en verantwoordelijkheden te nemen. Daarnaast willen wij meer inspanningen doen, zodat de jeugd hier kan blijven wonen. Dit betekent dat er meer betaalbare woningen voor starters op de huizenmarkt moet komen.

We zijn blij met de eerste kinderburgemeester van de Hoeksche Waard in 2022. Die helpt om kinderen kennis te laten maken met politiek. Daarnaast kunnen jongeren via de nieuwe jongerenraad meepraten met de politiek en zo meer invloed uitoefenen.

Daarnaast willen wij:

- Voldoende uitdagende speelplekken voor kleine kinderen, die toegankelijk zijn voor kinderen met een beperking.
- Aantrekkelijke ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd en hen uitdagen tot bewegen.
- Jongerenbeurs met inspirerende sprekers over het aanbod aan opleidingen en beroepen.
- Meer uitgaansgelegenheden en meer nachthoreca mogelijk maken.

Voor inclusiever onderwijs

Gelukkig heeft elk kind in Nederland recht op het volgen van onderwijs. De directe invloed van gemeenten op het aanbod en de kwaliteit van het onderwijs is beperkt. De Rijksoverheid bekostigt schoolbesturen rechtstreeks en zij hebben een grote mate van autonomie. Toch heeft de gemeente belangrijke taken binnen het onderwijs op het gebied van bijvoorbeeld de uitvoering van de leerplicht, het leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en het tegengaan van onderwijsachterstanden.

Voor elk kind dient er passende ondersteuning te zijn op school en om dit te organiseren willen wij samenwerken met het onderwijs en de jeugdhulp. Wanneer scholen inclusiever onderwijs willen aanbieden, juichen wij dat toe en ondersteunen wij hen. Dat zorgt er immers voor dat meer kinderen vanuit het speciaal onderwijs een plek kunnen krijgen binnen het reguliere onderwijs in hun eigen wijk en daardoor vriendjes maken in hun eigen buurt. Via wetgeving is geregeld dat de vrijwillige ouderbijdrage die scholen vragen ook echt vrijwillig is. Wanneer ouders dit niet betalen, mag dat niet tot gevolg hebben dat kinderen uitgesloten worden van uitstapjes of activiteiten.

Een nieuwe school past bij de schaal van het dorp en wordt duurzaam en energieneutraal gebouwd (ENG) met aandacht voor goede ventilatie. De samenwerking tussen en het samenbrengen van verschillende voorzieningen onder één dak juichen wij toe, zoals peuteropvang, BSO, jeugdwerk en een school. Op die manier kan makkelijker een doorgaande leerlijn gecreëerd worden en een dagprogramma met verschillende activiteiten worden aangeboden.

Onderwijs behelst meer dan alleen rekenen en taal en gaat ook over de sociaal-emotionele ontwikkeling. VoorWaards vindt het belangrijk dat er binnen het onderwijs aandacht is voor de thema's duurzaamheid, klimaat, dierenwelzijn, cultuur, gezonde leefstijl en middelengebruik. Wij zorgen voor voorlichting daarover. Met name op het voortgezet onderwijs willen wij meer inzetten op cultuureducatie.

Jongeren die vroegtijdig het onderwijs verlaten zonder diploma, hebben minder kansen in de maatschappij. Wij willen dat alle jongeren tot 27 jaar een passende plaats in het onderwijs of op de arbeidsmarkt vinden door een op maat gemaakt traject aan te bieden met behulp van een coach. Daarnaast willen wij dat er, naast de al gestarte zorgopleiding op mbo1-niveau, meer mbo-opleidingen worden aangeboden in de Hoeksche Waard. Het Da Vinci College verdient een vast onderkomen in onze gemeente, zodat ook andere opleidingen goed van de grond komen.

Daarnaast willen wij:

- Achterstanden bij kleine kinderen voorkomen of wegwerken door een divers hulpaanbod.
- Financiële ondersteuning bieden voor bijlessen aan kinderen wiens ouders dit niet kunnen betalen.
- Nieuwe schoolgebouwen zijn gedurende hun levensloop flexibel waardoor zij eenvoudig aangepast kunnen worden aan veranderend gebruik of nieuwe onderwijsconcepten.
- Stimuleren en ondersteunen van kindvriendelijke en duurzame (groenblauwe) schoolpleinen, die na schooltijd toegankelijk zijn voor de kinderen uit de wijk.
- Intensiveren samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs.

6. Voor sport en recreatie

Voor meer recreatie en beleving

Wij willen de Hoeksche Waard aantrekkelijker maken voor onze inwoners, jong en oud. Het is daarom belangrijk dat iedereen kan recreëren in de vrije tijd en dingen kan doen die hij of zij leuk vindt. Naast het theater en de bioscoop zijn ook recreatie en vrijetijdsbesteding buitenshuis belangrijk voor het vermaak en de ontspanning in ons drukke leven.

In de huidige visie op vrijetijdseconomie van de gemeente wordt gesteld dat het eiland al aantrekkelijk genoeg is en dat er geen grote recreatief-toeristische toevoegingen nodig zijn. De gemeente richt zich nu met name op agrifood, streekproducten, een ijsje bij de boer en de rust in de polder. Wij denken echter dat er meer nodig is om bezoekers van buiten hier vaker en langer te laten verblijven.

De Hoeksche Waard heeft een impuls nodig op dit gebied. Om ons eiland vitaal en aantrekkelijk te maken moet er meer gebeuren. Wij zijn voorstander van festivals, evenementen, uitgaansgelegenheden, meer bankjes en watertappunten langs fiets- en wandelroutes op mooie uitzichtpunten. De verblijfsrecreatie concentreert zich op bepaalde plekken en initiatieven voor hotels en B&B's juichen wij toe. Recreatie en toerisme krijgen ruimte, maar niet altijd en niet overal. Een goede balans met de leefbaarheid in dorpen en respect voor landschap en dieren blijft altijd het uitgangspunt.

Daarnaast willen wij:

- Goede zwemfaciliteiten bij strandjes, zoals Costa del Spui, Oude Tol en bij Numansdorp en aandacht voor de exploitatie van recreatieweide De Kaai (Hitserse Kade) in Zuid-Beijerland.
- 's Zomers een openluchtbioscoop in een park of dorp.
- Meewerken aan initiatieven voor pluk- en theetuinen in het buitengebied.

Voor sport en verenigingen

De gemeente is (mede)verantwoordelijk voor een goede gezondheid van inwoners. Ouders kunnen met hun kind naar het consultatiebureau en de overheid zet in op een 'rookvrije generatie' en het Sportakkoord. Door gezonde voeding, regelmatig sporten en een gezond gewicht kunnen mensen vitaler blijven en worden risico's op ziekten verminderd. Een goede lichamelijke gezondheid heeft ook een positief effect op de geestelijke gezondheid. Op die manier kunnen de zorgkosten op langere termijn dalen. Elke geïnvesteerde euro in sport en bewegen levert 2,5 euro aan maatschappelijk rendement op. Investeren in sport en bewegen is dus investeren in een gezonde en energieke gemeente. Wij ondersteunen daarom alle verenigingen.

Sommige verenigingen worden voor hun clubgebouwen voor het hoge OZB-tarief (niet-woning) aangeslagen. Dat scheelt zo een paar honderd euro per jaar, waar de vereniging veel nuttige dingen mee kan doen. Onze motie uit 2020 voor het financieel compenseren van verenigingen is door het college, ondanks aandringen van onze kant, nog steeds niet uitgevoerd. Wij gaan die motie eindelijk uitvoeren en ervoor zorgen dat de verenigingen snel over dat geld kunnen beschikken.

Wij zetten de buitensport meer op de kaart, zoals de sportbonden als de wielrenunie, de hippische sport, de wandelsport en de schaatsbond dat hebben gedaan. In de Hoeksche Waard ervaren verenigingen een verzwaring van de regels bij het organiseren van evenementen. Zo zijn de meeste wielerrondes daardoor verdwenen. Zij willen dat vergunningaanvragen vereenvoudigd worden. Uit een enquête over het gebied Zomerlanden bij Heinenoord bleek dat er veel steun is voor de aanleg van mountainbikeroutes in de Hoeksche Waard. Als de gemeente, naast wandel-, fiets- en vaarroutes, ook mountainbikeroutes in de planvorming meeneemt, kunnen verschillende recreantengroepen met respect voor elkaars natuurbeleving blijven sporten en bewegen. Wij zorgen voor meer ruiterpaden, voor een betere verbinding van kano-vaarroutes en voor mooie schaatsbanen in de winter.

Bij de renovatie van sporthallen vindt tijdig overleg plaats met alle gebruikers, dus ook met sportverenigingen, over de faciliteiten en de locatie. De zwembaden willen wij aantrekkelijk maken met o.a. leuke glijbanen, zodat kinderen vaker willen gaan zwemmen. De Hoeksche Waard heeft veel topsporters voortgebracht, zoals Kees Verkerk, Adri van Tiggelen, Kristie Boogert, Carla de Liefde, Sam Peeks en Iris van der Stelt. Zij kunnen als inspiratiebron kinderen motiveren om te gaan bewegen. Wij gaan hen uitnodigen om sportclinics te geven.

VoorWaards heeft ervoor gezorgd dat de Hoeksche Waard zich hard maakt om in 2024 of 2025, als Rotterdam de start van de Tour de France naar Nederland weet te halen, een etappe over het eiland te laten rijden. Als dat doorgaat, staan onze inwoners op de eerste rij en dan doen wij er alles aan om ervoor te zorgen dat onze dorpen, de middenstand en horeca volop meeprofiten. Daarmee zetten wij ons ook nationaal en internationaal in de schijnwerpers.

Daarnaast willen wij:

- Jaarlijkse één of meerdere wielerrondes, toertochten en triatlons in de Hoeksche Waard.
- Jaarlijks een feestelijk Hoeksche Sportgala met de top van onze sporters en prominenten.
- 's Winters worden openbare schaatsbanen goed onderhouden en beschermd tegen vandalisme.
- Benut het water om het eiland heen voor watersport.
- Meer bekendheid geven aan financiële ondersteuning vanuit het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de Meedoenregeling aan kinderen wiens ouders een laag inkomen hebben.
- De Sportraad ondersteunen en een gemeentelijke Sportnota opstellen, die inspeelt op de wensen van verenigingen met betrekking tot accommodaties.

7. Voor wegen en openbaar vervoer

Dijkwegen en binnenwegen

De verkeersbewegingen over de binnenwegen en de dijken nemen toe in aantal en zwaarte. Deze wegen zijn niet berekend op intensieve en zware belasting. De Blaaksedijk en Westdijk in Heinenoord, de Molendijk in Klaaswaal en de Centrale As van Numansdorp, de Maasdammedijk in Puttershoek, de Molendijk in Goudswaard en de dijkwegen rondom Zuid-Beijerland zijn bekende voorbeelden waar drukte, snelheid en zwaarte van verkeer zorgen voor gevaar, schade en ergernis. Wij zijn voor passende maatregelen op de korte termijn, zoals snelheidsbeperkingen, omrijroutes en gedeeltelijke of tijdelijke afsluitingen voor zwaar verkeer. Met het waterschap gaan wij in gesprek om de knelpunten op de dijkwegen te verbeteren. Wij sluiten niet uit dat er nieuwe wegverbindingen moeten worden aangelegd om de leefbaarheid van de gebieden te waarborgen.

Verkeer in de dorpen

Ook de wegen rond en in de dorpen kennen problemen. Gevaarlijke oversteekplaatsen en kruisingen pakken wij aan, bijvoorbeeld door meer rotondes aan te leggen. In wijken met kinderen matigen wij de snelheid. Waar het kan, breiden wij parkeervoorzieningen uit. Extra aandacht is er voor de parkeerproblematiek in het centrum van de dorpen, bijvoorbeeld door het aanleggen van blauwe zones om de doorstroming te bevorderen.

Fietsen

Bredere fietspaden met ruimte voor snelfietsverkeer, tussen de grotere dorpen en van en naar Rotterdam, Barenrecht en Dordrecht, moeten alternatieven van autogebruik, zoals de (elektrische) fiets aantrekkelijker maken. Ook willen wij een proef starten met elektrische deelfietsen en -scooters om het autogebruik op het eiland te verminderen. In andere gemeenten, zoals Rotterdam en Dalfsen, zijn daar al positieve ervaringen mee.

A29 en N217

De hoofdaders van ons eiland, de A29 en de N217, raken steeds vaker verstopt. Een verbreding van de A29 lijkt ons een betere optie dan de aanleg van de A4-Zuid, wat een nieuwe doorsnijding van het landschap betekent. Een eventuele inpassing daarvan zal niet voor 2030 plaatsvinden en kan wat ons betreft alleen onder de uitgangspunten: “niet zien, niet horen en niet ruiken.” In samenspraak met de provincie zetten wij in op verbeteringen aan de N217, bijvoorbeeld door delen daarvan 2-baans te maken of door een spitsstrook in combinatie met een busbaan. Daarnaast willen wij de Kiltunnel, die mogelijk vanaf 2030 tol vrij wordt, eerder gratis beschikbaar stellen gedurende de spits.

Openbaar vervoer

Het bussennetwerk van Connexxion is de afgelopen jaren sterk verminderd in rijfrequentie en halteplaatsen. Dat komt vooral door het afgenomen gebruik. Voor met name de bereikbaarheid van onze dorpen is dat een groot probleem. Wij ondersteunen de initiatieven voor vervoer op maat (o.a. AutoMaatje, Wielewaal, Vervoer Lokaal) om de slechte ov-verbindingen enigszins te compenseren. Op dit moment loopt er een pilot voor gratis openbaar vervoer voor mensen met een minimuminkomen. Als dat aanslaat, zal het netwerk sneller uitgebreid kunnen worden. Wij zorgen voor snellere en directere verbindingen van het Openbaar Vervoer met Dordrecht, Barendrecht en Rotterdam. Tegelijkertijd zorgen wij ervoor dat we het interne netwerk op orde hebben. Met de lopende renovaties van de Haringvlietbrug en de Heinenoordtunnel dreigt een verkeersinfarct. Om die verwachte problematiek te verminderen stimuleren en faciliteren wij het gebruik van het OV en de openstelling van de Kiltunnel gedurende de spits.

8. Voor veiligheid, wonen en ondernemen

Leefbaarheid van dorpen

Leefbaarheid in de wijk is afhankelijk van verschillende factoren, zoals vervoer, parkeergelegenheid, ruimtegebruik, groen en veiligheid. Het is belangrijk om te zorgen voor goede verlichting en een schone, goed onderhouden buitenruimte die uitnodigend is om elkaar te ontmoeten. Mensen voelen zich sneller veilig en de onderlinge banden worden groter. Mensen kijken dan meer naar elkaar om. Initiatieven in de wijk die hieraan bijdragen worden ondersteund. Dat kan bijvoorbeeld door een buurtmoestuin, schaaktafel of jeu-de-boulesbaan. In elk dorp moet er een ontmoetingsplek zijn voor een gesprek of ontspanning, bijvoorbeeld een dorps huis.

Een groene leefomgeving is van belang voor de ontspanning, om in te wandelen of te spelen, te sporten of andere mensen te ontmoeten. Parken, speelveldjes en plantsoenen moeten altijd in de buurt zijn. In sommige wijken is er veel achterstallig onderhoud, zijn er verzakte straten, losliggende tegels of metershoog onkruid in struiken. Onze inwoners verdienen de hoogste kwaliteit en het hoogste onderhoudsniveau van het groen en dat willen wij terugbrengen. Bij het onderhoud of de herinrichting van de wijk hebben inwoners een stem.

Veiligheid

De Hoeksche Waard scoort stevast goed ten opzichte van andere gemeenten in Nederland als het gaat om de cijfers van criminaliteit, onveiligheid en misdrijven. Tegelijkertijd ervaren inwoners veel overlast. Wij merken bijvoorbeeld dat er op dijken vaak te hard wordt gereden, mensen illegaal afval dumpen en dat al vanaf november elke dag vuurwerk wordt afgestoken. Handhaving ontbreekt vaak volledig, met alle schadelijke gevolgen voor mens, dier en milieu. Doordat mensen 'minder blauw op straat zien', wordt het gevoel van onveiligheid versterkt.

Toezicht en handhaving

Het aantal wijkagenten voor de Hoeksche Waard zou 18 moeten zijn, maar het zijn er maar 6. Dat komt door onderbezetting. Dat is een nationaal probleem wat wij hier niet kunnen oplossen. Wel kunnen wij meer BOA's inzetten. Het aantal van acht buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's) is onvoldoende en dit wordt fors uitgebreid, zodat er meer toezicht is. Daarom maken wij het voor ambtenaren (financieel) aantrekkelijker om de opleiding tot BOA te volgen. De BOA's gaan wij daarnaast efficiënter inzetten, namelijk door te werken via het principe van Rent-a-BOA wat elders in Nederland al goed werkt. De BOA gaat dan gericht af op de ontvangen meldingen. Daarnaast willen wij het project Buurt Bestuurt uitbreiden, dat vaak de 'ogen en oren' is van een buurt.

Oud & Nieuw

Totdat er een algemeen vuurwerkverbod is, minimaliseren wij het afsteken daarvan. Afsteken is dan alleen nog toegestaan op aangewezen plekken en tijden. Zo verminderen wij de onveiligheid voor mens en dier. Op overtredingen wordt streng gehandhaafd. Daarnaast maken wij een start met het opstarten van eindejaarsfeesten, zodat er ruimte komt voor een nieuwe traditie, die gericht is op ontmoeten en ontspannen met elkaar op straat kunnen zijn, zonder de aanwezigheid van vuurwerk.

Daarnaast willen wij:

- Optreden tegen drugsdealen en drugsoverlast en meer zichtbaarheid van de wijkagenten.
- Meer bekendheid geven aan subsidies voor initiatieven ter bevordering van onderlinge ontmoeting.
- Bij (her)inrichting van de wijk mensen mee laten praten en mee laten beslissen.
- Terug naar kwaliteitsniveau A voor het onderhoud van de openbare ruimte.

Voor betaalbare woningen

Er wordt volop gebouwd, maar waar en voor wie? Woningen zijn nodig, maar veel bouwprojecten zijn gericht op de welgestelden onder ons. Deels is dat voor de doorstroom en die moet er zijn, maar de balans is nu zoek. Mensen met een klein of gemiddeld inkomen worden steeds verder uit de markt gedrukt. De bouwkosten zijn gestegen, maar ook in het betaalbare segment van koop- en huurwoningen kan en moet er meer gebouwd worden voor starters, jongeren en alleenstaanden.

Bouwen op plekken waar het kan

Woningen bouwen wij in en rond de dorpen waar voorzieningen zijn, die daardoor versterkt worden. Zo houden wij ook het landschap open en groen. Omwille van het klimaat en het landschap bouwen wij niet meer in risicovolle polders en niet buitendijks. Vooraf moet rekening worden gehouden met een goede ontsluiting en versterking van het wegennetwerk, zodat fragiele dijkwegen en -woningen worden ontzien.

Regie bij gemeente op woningbouw

De gemeente heeft te weinig regie op de woningbouw. Projectontwikkelaars maken graag gebruik van de speelruimte om naar eigen inzicht en belang plannen voor te leggen. De gemeente doet nu in de praktijk niet veel meer dan de wensen van projectontwikkelaars en de woningcorporatie afstempelen via een bestemmingsplan. Wat ons betreft pakt de gemeente de regie weer terug en stelt ze voorwaarden aan de realisatie van de woningen, zowel in aantallen als in prijzen. Daarnaast gaat de gemeente zelf aan actieve grondexploitatie doen, dat wil zeggen het aanschaffen én ontwikkelen van gronden ten behoeve van woningbouw. Dan kan beter regie worden gevoerd op de voorgenomen bebouwing en kunnen woningen ook sneller gebouwd worden.

Een voorrangsregeling voor toewijzing aan inwoners is nu mogelijk en die gaan we gebruiken. Dat geldt ook voor een beperking aan woningspeculatie: het opkopen van panden en die herontwikkelen tegen aanbodprijzen, die voor de doelgroepen die het nodig hebben onbetaalbaar zijn. Op dit moment is meer dan 80% van het aanbod van bestaande woningen in het duurste segment. Daarom willen we tijdelijk 90% in plaats van 70% van de nieuwe woningen goedkoop of middelduur laten zijn en versnellen we de bouw in beide segmenten. Pas wanneer het weer kan, komt er meer ruimte in het duurste segment. Leegstaande panden van de gemeente gaan wij zoveel mogelijk beschikbaar maken voor het ombouwen naar woningen. Mogelijkheden om kantoren en bedrijven te transformeren naar woningen ondersteunen wij, bijvoorbeeld door soepele vergunningverlening.

Sociale woningen

Flexwoningen, voor mensen die met spoed hun eigen huis moeten verlaten, breiden wij uit en wij gaan ruimhartig om met verzoeken voor mantelzorgwoningen. Er is momenteel een achterstand in de bouw van sociale huur- en koopwoningen, dus daar gaan wij vaart mee maken. Voordat overgegaan wordt tot de sloop van sociale huurwoningen, dient via onafhankelijk onderzoek nut en noodzaak aangetoond te worden. Goed onderhoud, verduurzaming en renovatie moeten sloop zoveel mogelijk voorkomen. Als sloop en nieuwbouw toch onvermijdelijk zijn, dan worden inwoners geholpen met tijdelijke huisvesting en met de gevolgen daarvan op het sociale vlak.

Collectieve woonvormen

Ons initiatief voor Tiny Houses komt nu op gang in de Hoeksche Waard en wij willen daar meer ruimte voor. Deze huisjes zijn niet bedoeld om het huizentekort op te lossen, maar om in te springen op de woonwens van mensen die voor deze woonvorm kiezen. Het mes snijdt aan vele kanten. Ze zijn goedkoper om te bouwen, sneller te realiseren, verplaatsbaar en minder milieubelastend. Daarnaast zijn ze kansrijker voor doorstroom wanneer stellen bijvoorbeeld de stap naar kinderen maken. Wij stimuleren ook CPO-bouw. Dat is coöperatief dus vanuit gezamenlijk opdrachtgeverschap van een groep woningzoekenden woningen later bouwen, zonder tussenkomst van projectontwikkelaars. Dat geeft meer ruimte aan eigen woonwensen en dempt de prijzen. Wij stimuleren daarnaast de woningbouw voor woongroepen, bijvoorbeeld voor senioren.

Daarnaast willen wij:

- Uitbreiding van de startersleningen.
- Levensloopbestendige woningbouw voor langer wonen in de eigen vertrouwde woning.
- Inventariseren of leegstaande gemeentelijke en kantoorpanden omgebouwd kunnen worden tot startersappartementen.

Voor ondernemen

Veel ondernemers, met name de horeca en winkels, hebben een moeilijke tijd achter de rug. Dat heeft helaas ook veel leegstand van winkelruimtes tot gevolg gehad. De winkelgebieden zijn de kloppende harten die bepalend zijn voor de leefbaarheid van onze dorpen. We horen nog regelmatig dat ondernemers moeite hebben met doorlooptijd en ingewikkeldheid van vergunningen. Ook zien we dat bedrijventerreinen vaak te maken hebben met langdurige leegstand.

Dorpscentra

Onze dorpscentra zijn gebaat bij een goede balans tussen winkels, horeca en recreatie. Inwoners en winkeliers zien als geen ander wat er goed is voor hun dorp. Wij ondersteunen daarom onze lokale winkeliersverenigingen en het centrummanagement om de dorpen nog aantrekkelijker te maken. Daarnaast geven wij hen meer ruimte om zaken in grotere zelfstandigheid uit te voeren. Wat regionaal moet, doen we regionaal. Wat lokaal kan, doen we lokaal. Regionaal kan vooral verder worden gewerkt aan inkoop en marketing. We moedigen 'Koop Lokaal' verder aan, niet alleen onder de inwoners, maar ook stimuleren wij de ondernemers om lokaal in te kopen. Dat geldt ook voor de gemeente. De gemeente geeft ruimte aan winkeliers om open te zijn op de dagen waarop zij dat wensen.

De uitstraling van dorpscentra en het onderhoud van het groen zijn zichtbaar teruggelopen als gevolg van de bezuiniging op de kwaliteit van het onderhoud door de gemeente. Wij willen het huidige niveau B weer terugbrengen naar A. Om bezoekers langer te laten verblijven moeten ze weten wat er in de dorpen allemaal te bezichtigen is. Meer informatie over de historie van de centra en de noemenswaardige panden bieden wij door goede bewegwijzering en het plaatsen van borden. Het parkeren in winkelgebieden is vaak lastig voor bezoekers en geeft overlast voor bewoners. Daarom kiezen wij ervoor om in de dorpscentra waar het nodig is, voor een blauwe zone om zo de doorstroming te faciliteren. Wij stimuleren langparkeerders om gebruik te maken van de daartoe aangewezen plekken rondom het centrum.

Veel horeca is overdag dicht, met als gevolg dat er in winkelstraten overdag regelmatig deuren gesloten zijn tussen winkels die wel open. Daarom willen wij minder versnippering en de horeca samenbrengen. Er ontstaat zo een gezelliger winkelgebied en een gebied om een uit eten te gaan. Ook willen we het makkelijker maken om lichtere vormen van horeca te vestigen, zoals koffie- en broodjeszaken. Uitbreiding van avond- en nachthoreca op daarvoor geschikte plekken juichen wij toe, zodat er meer mogelijk is voor een avondje uit voor iedereen.

Om de leegstand terug te dringen doen wij er alles aan om eigenaren van winkelpanden te bewegen de huurtarieven aantrekkelijker te maken voor starters of voor een tijdelijke invulling. Als panden te lang leeg blijven staan, komen wij met een leegstandsverordening. Een leegstandsverordening verplicht vastgoedeigenaren om leegstand te melden, stelt een leegstandsoverleg verplicht en maakt het mogelijk dat een gemeente huurders aandraagt voor leegstaande panden. In uiterste gevallen kan de gemeente een boete opleggen als medewerking uitblijft. Op die manier staan winkelpanden minder lang leeg.

Tot slot stimuleren wij deelname van bedrijven aan de BIZ (bedrijven investeringszones) om het ondernemersklimaat te versterken bijv. door cameratoezicht, kerstverlichting of bloembakken.

Bedrijven

Onze bedrijventerreinen kennen nog veel lege plekken, terwijl de Hoeksche Waard in nabijheid van Rotterdam voor startende ondernemers aantrekkelijk is gelegen. Daarnaast kijken we naar het deels herbestemmen van bedrijventerreinen voor bijvoorbeeld wonen. Ook willen wij het aantrekkelijker maken voor bedrijven om zich hier te vestigen, zodat ook de werkgelegenheid en onderlinge bestedingen tussen bedrijven toenemen. Wij gaan daarom actief ondernemers uitnodigen om zich hier te vestigen en daar waar mogelijk aantrekkelijker maken. Bijvoorbeeld door een ondernemersmakelaar – niet in vastgoed, wel in advies - aan te bieden, die een gids kan zijn voor het bewandelen van de juiste weg naar een vergunning en informatie biedt welke sectoren kansen bieden in de Hoeksche Waard.

